

Handläggare: Mats Lindqvist
Tfn: 508 18 064

Farsta stadsdelsnämnd

Naturmiljöprojekt Farsta strand & Farstanäset – en insats inom ramen för stadsdelsförnyelsen

Förslag till beslut:

Stadsdelsnämnden beslutar att genomföra dessa insatser inom ramen för stadsdelsförnyelsen i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande.

Gillis Hammar
Stadsdelsdirektör

Lillemor Larsson
Kansli- och personalchef

Sammanfattning

Detta är ett projekt inom Stadsdelsförnyelsen utifrån de boendes önskemål rörande förbättringar av naturmiljön i Farsta Strand och på Farstanäset.

Under våren och hösten 2004 bildade de boende i Farsta Strand och Larsboda olika arbetsgrupper. Dessa arbetsgrupper bildades utifrån de åtgärdsförslag som tagits fram på Magelungsskolan vid en framtidsverkstad den 21 mars 2004. Arbetsgrupper är ”Bostäder och Service”, ”Natur och Miljö”, ”Stieg Trenters torg”, ”Trafik” och ”Ungdom”.

Arbetsgruppen ”Natur och Miljö” har tagit fram ett förslag för hur naturmiljön vid Farsta Strand och Farstanäset ska kunna bli en än större tillgång som natur- och rekreationsområde för Farsta och för Söderort. Man vill göra en brygga vid Edö, en naturstig vid Magelungsskolan, natur och kulturstig på Farstanäset, ett tak och en grillplats på Farstanäset, räcke vid broentrén till Farstanäset m.m. Arbetsgruppen presenterade förslagen på samverkansmöte den 26 april i år i Magelungsskolan som godkände att dessa förslag skulle beredas för nämnden som ett projekt inom

stadsdelsförnyelsen. Dessa insatser beräknas till en kostnad av ca 470 000 kr. Förslaget beräknas ej medföra ökade driftskostnader för förvaltningen. Kolonistugeföreningen som ingår i arbetsgruppen kommer att ta på sig skötsel i delar av projektet. Insatserna/projektet är avgränsade i tid och kommer att pågå mellan 2005-07-01-2006-11-30.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom Kansliet, sektionen för teknik och miljö i samarbete med Fältskolan inom enheten för förskola-skola-fritid-kultur.

Beskrivning av insatser i projektet

Brygga nedanför Edö servicehus

Denna brygga bör byggas utifrån samma modell som den brygga som finns nedanför Farsta gård, men dessutom kompletteras med en stege ner i vattnet. En befintlig stentrappa i en parterr vid stranden markerar att här har funnits en brygga tidigare. Denna trappa ska kunna användas för tillträde till bryggan från den befintliga strandpromenaden. Då bryggan även ska vara tillgänglig för rullstolsburna, så behövs även en anpassad tillfart till bryggan. Plats för denna tillfart finns på utsidan av och öster om parterren.

Magelungens fiskevårdsförening arrangerar även kräftfisketurer i Magelungen för rullstolsburna under sensommaren. Detta sker med hjälp av en flotte, som transporteras ut till lämpligt ställe i sjön. Om möjligt, så bör bryggan byggas så att den kan användas för embarkering och debarkering av rullstolar till denna flotte. Området runt bryggan bör så långt som gällande skötselplan medger, röjas för att möjliggöra för barn och andra att kunna plaska med fötterna i vattnet.

Naturstig i Magelungsskogen (skogspartiet sydväst om Högerudsbacken)

Efter exempel från naturstigen i Fagersjöskogen, så bör en dylik anläggas i Magelungsskogen. Denna stig ska utformas i nära samarbete med Farsta fältskola, som geografiskt är belägen i närheten (Ullerudsbacken). Stigen i fråga kommer att vara till nytta för Fältskolan och Magelungsskolan, men ska även kunna användas av intresserade. Stigen ska på ett enkelt sätt beskriva de naturvärden som finns i en strandskog.

Natur och kulturstig på Farstanäset.

På Farstanäset finns flera intressanta naturtyper, varav Maden (det ofta översvämmade näset mellan den före detta campingplatsen och kolonistugeområdet) torde vara det mest unika. Här finns flera olika strandvegetationstyper, samt ett imponerande bestånd av stora gamla ekar. Det finns även flera kulturhistoriska minnesmärken, som den gamla ladan från 1700-talet, flera forngravar samt kolonistugeområdet och campingområdet. Allt detta bör skyltas upp på ett tilldragande sätt, så att besökares upplevelsevärden ökar.

Vid ”militärbrons” södra fäste, på Farstanässidan, så bör en karta över halvön sättas upp, så att man lättare kan hitta runt på halvön. På denna karta ska givetvis olika ”hotspots” markeras.

Picknicktak på Farstanäset

Farstanäset utgör sommartid ett välkommet utflyktsmål för skolklasser, föreningar och enskilda. De öppna markerna inbjuder till spontanfotboll, brännbollsspel och annat. Det finns gott om öppna ställen lämpliga för picknick. Det som saknas är någon form av skydd mot regnskurar. Det finns därför behov av att bygga ett regnskyddstak. Detta är en konstruktion med tak, uppburet av stolpar, men helt utan väggar. Motsvarande konstruktioner finns uppställda av Idrottsförvaltningen på många av stadens idrottsplatser. Ett lämpligt ställe att bygga ett sådant regnskydd på är den öppna marken mellan den gamla 1700-talslidan och kolonistugeområdet. Taket kan då brukas och underhållas av kolonistugeföreningen, men ska tydligt vara öppet för användning av skolklasser och allmänhet. Om nödvändigt så ska detta deklarerats på en skylt.

Under eller omedelbart intill regntaket så kan även en grillplats anläggas. Även denna ska då vara öppen för allmänheten. Spontangrillning bör styras upp till denna plats, för att undvika skador på Farstanäsets berghällar, eller skogsbrand vid torr väderlek. Kolonistugeföreningen är mycket intresserad av ett sådant arrangemang. Kolonisterna åtar sig att utöva viss tillsyn för att begränsa vandalism och uteliggaretablering, samt åtar sig även att stå för smärre underhåll av regntaket och grillen. I gengäld får kolonistugeföreningen vid enskilda tillfällen disponera regntaket och grillen för egna evenemang, såsom midsommarfirande och liknande. Det hela behöver även kompletteras med soptunnor, som behöver tömmas regelbundet, samt oftare i samband med skolavslutningar och liknande timade händelser.

Broentrén på Farstanässidan

Från bron och upp på parkvägen finns en liten backe. Vintertid rinner det ner vatten från skogen på andra sidan parkvägen, som lägger sig som is i backen. Det finns därför önskemål här om räcken på båda sidorna om backen, från brons räcken och upp till parkvägen. Vägen ifråga är ursprungligen en gammal skogsväg och kan därför inte vinterunderhållas. Vägens och markens lutning gör det mycket svårt att här anlägga avvattningsdiken eller motsvarande, varför räcken torde vara en bra lösning på problemet.

Bänkar och eldningsplatser

Det finns även önskemål om bänkar och eldningsplatser för grillning, både utefter stranden i Farsta strand och på Farstanäset. Utefter strandpromenaden i Farsta strand finns redan bänkar, men det är möjligt att de behöver kompletteras. Ett möjligt ställe att placera en grillplats är nedanför Rådagatan, vid strandpromenaden. Här finns redan bänkar, i ordninggjorda murar för att fånga in solvärme osv. Platsen är relativt öppen med insyn från långt håll, vilket i viss mån kan förhindra busliv och annat.

Farstanäset är mycket mer undangömt och med glesare besök. Parkbänkar finns inte alls på Farstanäset. Om sådana ska finnas där så bör de förfärdigas så att de passar in i områdets vildare karaktär, samtidigt som de bör vara så oförstörbara som möjligt. Möjligen kan upplagda kluvna stockar av större dimensioner här vara ett alternativ. Förutom den grillplats som föreslås under taket ute på kolonisternas halvö, så behöver Farsta fältskola en lägerplats i skogen mitt på Farstanäset. Denna kan utformas så att den även kan användas av andra. I övrigt så bör det inte finnas fler grillplatser på Farstanäset, emedan det är svårt att upprätthålla en god tillsyn över området.

Ekarna på Farstanäset

Det finns flera mycket fina gamla ekar på Farstanäset. För att de ska kunna fortsätta att finnas kvar, så behöver de röjas fram, emedan gamla ekar störs och konkurreras ut av andra aggressivare trädslag som Gran, Björk och Asp. Att hålla marken öppen runt ekarna är även ett bra sätt att upprätthålla det gamla kulturlandskapet på Farstanäset.

Holkar

Det finns även önskemål om fågelholksuppsättningar. Farsta stadsdelsförvaltning har tidigare satt upp totalt 320 fågelholkar över hela Farsta, som därmed torde vara det fågelholkstätaste stadsdelsnämndsområdet i hela Stockholm. Men fågelholksuppsättning samt dito uppföljning är givna beståndsdelar i Farsta fältskolas pedagogiska verksamhet. Därför är det rimligt att Farsta fältskola får i uppdrag att fortlöpande sätta upp nya fågelholkar, på Farstanäset, utefter stränderna i Farsta strand och även på andra lämpliga ställen i Farsta.

Budget

Brygga	100 000 kr
Dito Tillgänglighetsväg	100 000 kr
Dito röjning	5 000 kr
Naturstig i Farsta strand	5 000 kr
Natur & Kulturstig på Farstanäset	75 000 kr
Utflyktstak på Farstanäset	100 000 kr
Broentrén på Farstanäset, räcken	20 000 kr
Bänkar och grillplatser	50 000 kr
Ekarna på Farstanäset	5 000 kr
Holkar	5 000 kr
Övrigt	5 000 kr
Summa	470 000 kr

Genomförandeperiod

Insatserna kommer att genomföras under perioden 2005-07-01—2006-11-30.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till de upprustnings- och utvecklingsförslag som anges i detta ärende. Arbetet har pågått som en process mellan boende och föreningar samt mellan stadsdelsförvaltningen, centrala förvaltningar, boende och föreningar. Många olika aktörer har således varit inblandade i arbetet. Initiativet har kommit från boende själva i och med det arbete som pågår inom stadsdelsförnyelsen. Arbetsformerna har varit öppna och många har engagerats i utvecklingen av sin närmiljö. Förvaltningen ser att detta engagemang kommer att leva vidare efter projekttidens slut då boende och föreningar på olika sätt kommer att medverka till förnyelsens bestående och underhåll. Insatserna räknas inte som ordinarie drift utan avser att förhöja och utveckla de värden som finns i Farsta strand och på Farstanäset.

Insatserna avser att uppfylla lokala mål i enlighet med stadsdelsnämndens handlingsprogram för stadsdelsförnyelsen. Dels kommer Farstaområdets attraktivitet att utvecklas, dels kommer fritidsutbudet och tillgängligheten till stadsdelens natur- och rekreationsområden att öka. Insatserna i sin helhet kommer att verka för att området blir en än mer attraktiv plats att bo, arbeta i samt besöka. Även ungdomars delaktighet kommer att stärkas i och med samarbetet med Fältskolan. Således uppfylls också de övergripande målen för stadsdelsförnyelsen samtidigt som olika kriterier för insatser inom stadsdelsförnyelsen finns medräknade.

Projektets genomförande:

För projektets genomförande ansvarar sektionen för Teknik & Miljö.

Slut.